

Prof. N. A. SOKOLOV.

PRAKTILINE KÄSIRAAMAT
AKKORDIDE ÕPPIMISEKS

O-ü. ESTO-MUUSIKA KIRJASTUS
TALLINNAS, VANATURU KAELE Nr. 18/3.

Praktilised juhatused.

Käsiraamatus antud akkordide õppimisel tuleb pääle akkordide kirjalikku lahendamist akkordisid kohe laulda selles sihis, mis ülesande tingimustes näidatud (üles ehk alla), kattes kirjutatu paberi lehega, käega jne. Pääle iga lauldud akkordi (ja selle lahenduse) võrreldagu seda kirjutatuga astmeliselt (nihutades katvat paberit laulmise järjekorras paremale ehk pahemale) ja katsutagu klaveril järele kõlaline puhutus. Akkordide laulmisel alt üles poole on lahendus parem võtta ülevalt alla, ja vastupidi — lauldes alla, võetagu lahendus ülespidi. Kui õpitavas osas on saavutatud akkordide laulmise vilumus, tuleb harjutada äramäärama akkordide tõugu ja sugu kõla järele. Selleks peab keegi klaveril mängima

kirjutatud ülesandeid (võttes esialgu noodid järgimööda, pärast koos). Sarnast teenet võib avaldada iga mängija, kui temale anda mõned seletused (näit., et number 6 tähendab sekstakkordi, 7 — septakkordi, $\frac{4}{3}$ tertskvartakkordi jne.), mis selleks tarvilikud, et ta võiks otsustada, kas vastused õiged. Ülesanded tulevad muidugi mängida selles järjekorras, nagu nad kirjutatud, misjuures uue õpitava osa kõrval korratakse eelmiste osade akkordid.

Märkus: Mõned noodid, milledele tulevad ehitada akkordid, on ülesannetes kirjutatud kahel kujul (näit. *La* ♭ ehk *Sol* ♯). Sarnane noodi vahetamine teise enharmooniliselt samase noodiga on mõeldud kahekordsete dieside ja bemollidega akkordide ärahoidmiseks, mis kuuluvad võtmemärkide arvu poolest mittetarvitatavasse helistikku.

Intervallide märkimine.

Lühenduse mõttes on paljudel juhtumistel intervallide nimetused märgitud järgmiselt:

Suur terts — S. 3.
 „ sekund — S. 2.
 „ sekst — S. 6.
 „ septim — S. 7.

Väike terts — v. 3.
 „ sekund — v. 2.
 „ sekst — v. 6.
 „ septim — v. 7.

2
 Tartu Riikliku Ülikooli
 Raamatukogu

83948

16110948

Kolmkõlad.

Kolmkõla seisab koos kolmest tertsi suhtelisest noodist. Kolmkõlad jagunevad nelja liiki:

Mashõõr		Seisab koos S. 3 ja v. 3.	} 5 on puhas.
Minõõr		„ „ v. 3 ja S. 3.	
Suurendatud		„ „ kahest S. 3; 5 on suurendatud.	
Vähendatud		„ „ kahest v. 3; 5 on vähendatud.	

Ülesanne nr. 1. Ehitada nelja liiki kolmkõlad antud noodist *üles*.

mashõõr, minõõr, suurend., vähend.

Näide (noodist *Mi*)

a) noodist *Sol*.

b) „ *Re*

c) „ *Fa*

b) „ *La* ehk *Sol#*

Ülesanne nr. 2. Ehitada nelja liiki kolmkõlad antud noodist *alla* (käsitades vastupidises sihis intervale, mis kuuluvad mashõõr, minõõr, suurendatud ja vähendatud kolmkõladesse).

mashõõr, minõõr, suurend., vähend.

Näide (noodist *Mi*)

a) noodist *Sol*

b) „ *Re*

c) „ *Fa*

d) „ *La* ehk *Sol#*

Sekstakkordid.

Kolmkõla noodid, mis on asetatud teises järjekorras, annavad 1-se ja 2-se asendi (ümber pöörde). Muudetud järjekorra pääle vaatamata kannavad noodid sama nimetusi, mis neil olid akkordi algkujus. Seega nimetatakse igas asendis *kolmkõla alumine noot põhitooniks, keskmine — tertsiks ja ülemine — kvindiks*.

Sekstakkordil (alla kirjutatakse nr. 6) on alumises hääles endine kolmkõla keskmine noot, s. o. terts; põhitoon seisab ülemises hääles.

Iga sekstakkord seisab koos tertsi- (all) ja kvartintervallist (üleval). Vastavalt kolmkõlale, mille sekstakkord on, esine-

vad temas mitmesugused tertsid ja kvindid. Järgnevalt on toodud näited kõigi nelja liigi sekstakkordide sobitusest (kokkusääddest).

Mashöör sekstakkord Seisab koos v. 3 ja puhtast 4.

Minöör „ „ „ S. 3 ja puhtast 4.

Suurendatud kolmkõla sekstakk. „ „ S. 3 ja vähend. 4.

Vähendatud kolmkõla sekstakk. „ „ v. 3 ja suurend. 4.

Ülesanne nr. 3. Ehitada nelja liiki sekstakkordid antud noodist üles.

mashöör, minöör, suurend., vähend.

Näide (noodist La) 6 6 6 6

a) noodist Sol

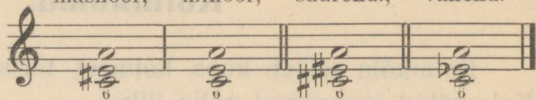
b) „ Re

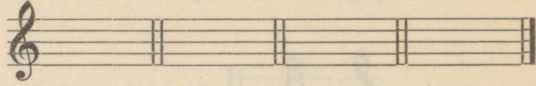
c) „ Fa

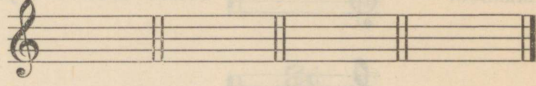
d) „ Sol# ehk La

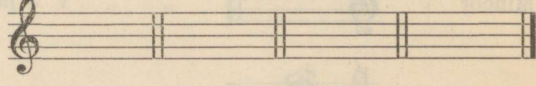
Ülesanne nr. 4. Ehitada nelja liiki sekstakkordid antud noodist alla (käsitades vastupidises sihis intervale, mis kuuluvad mitmesugustesse sekstakkordidesse).

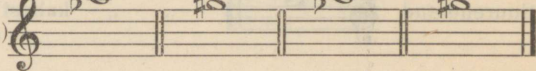
mashöör, minöör, suurend., vähend.

Näide (noodist La)

a) noodist Sol

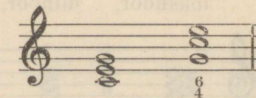
b) „ Re

c) „ Fa

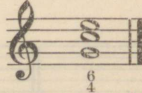
d) „ Sol# (ehk La)

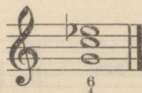
Kvartsekstakkordid.

Kvartsekstakkordil (alla kirjutatakse $\frac{6}{4}$) on alumises hääles kolmkõla endine ülemine noot, s. o. kvint; põhitoon seisab keskmises hääles.

Iga kvartsekstakkord seisab koos kvart- (all) ja tertsiintervallist (üleval). Vastavalt kolmkõlale, mille asendiks kvartsekstakkordid on, esinevad temas mitmesugused kvardid ja tertsid. Järgnevalt on toodud näited kõigi nelja liigi kvartsekstakkordide sobitusest.

Mashöör kvartsekstakkord. Seisab koos puhtast 4 ja S. 3.

Minöör „ „ „ puhtast 4 ja v. 3.

Suurendatud kolmkõla kvartsekstakkord.

Seisab koos vähend. 4 ja S. 3.

Vähendatud kolmkõla kvartsekstakkord.

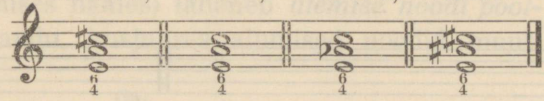

„ „ suurend. 4 ja v. 3.

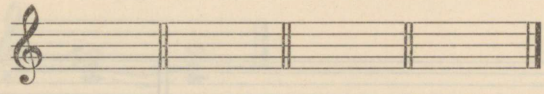
Ülesanne nr. 5. Ehitada nelja liiki kvartsekstakkordid antud noodist *üles*.

mashöör, minöör, suurend., vähend.

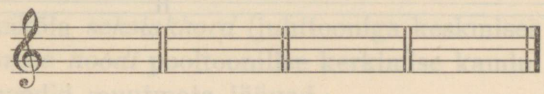
Näide (noodist *Mi*)

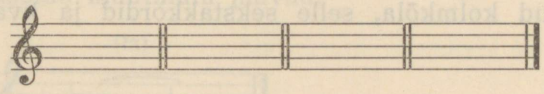
a) noodist *La*

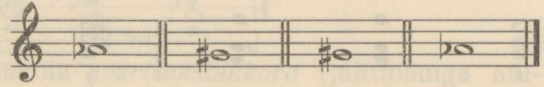
b) „ *Re*

c) „ *Fa*

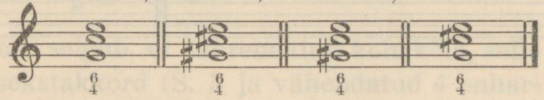
d) „ *La*, ehk *Sol#*

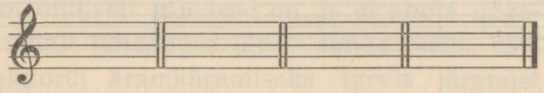
Ülesanne nr. 6. Ehitada nelja liiki kvartsekstakkordid antud noodist *alla* (käsitades vastupidises sihis intervale, mis kuuluvad mitmesugustesse kvartsekstakkordidesse).

mashöör, minöör, suurend., vähend.

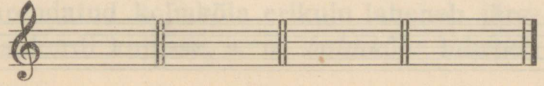
Näide (noodist *Mi*)

a) noodist *Sol*

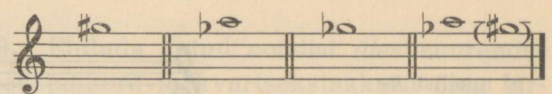
b) „ *Re*

c) noodist *Fa*

d) „ *Sol#* ehk *La*

Vähendatud kolmkõla ja selle asendite lahendus.

Vähendatud kolmkõlas esineb vähendatud 5-di dissonants, mis selle akkordi asendites muutub suurendatud 4-diks. Mõlemil neil dissonantsidel peavad olema vastavad lahendused, s. o. vähendatud 5 peab lahenuma S. 3 ja v. 3, suurendatud 4 aga S. 6 ja v. 6. Nendest dissonantsidest olenedes, saame järgmised käesoleva akkordi lahendused.

Vähendatud kolmkõla (mashööri ja harmoonilise minööri VII-mal astmel) laheneb — S. 3 ja v. 3 kahekordse alumise noodiga, s. o. I-se astme kolmkõla (mash. ehk min.) väljajäetud 5-ga.

	VII (Do) I		VII (do) I
Mashööris		Minööris	

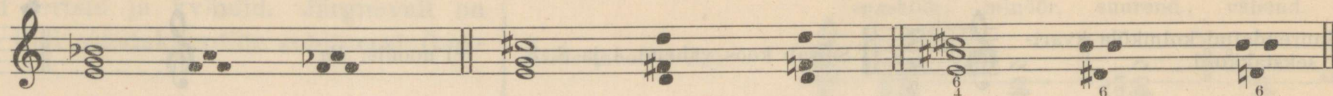
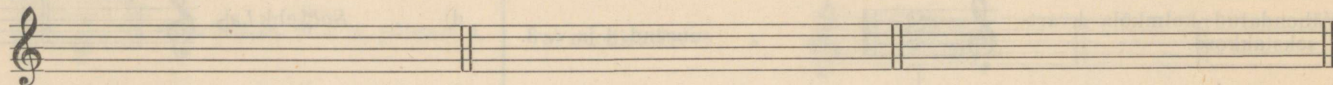
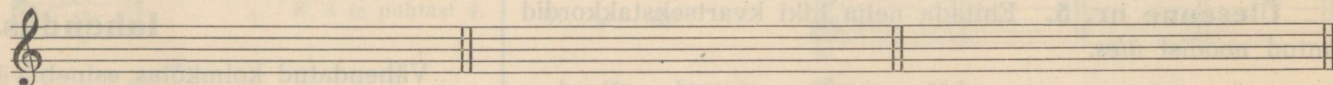
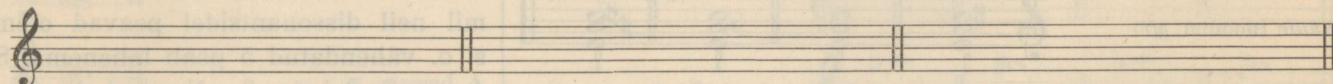
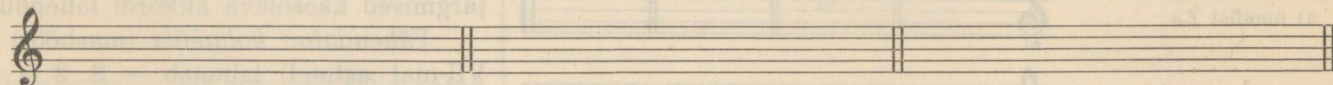
Vähendatud kolmkõla *sekstakkord* laheneb I-se astme kolmkõlla (mash. ehk min.) väljajäetud 5-ga ja kahekordse põhitooniga äärmistes hääldes.

	VII (Do) I		VII (do) I
Mashööris		Minööris	

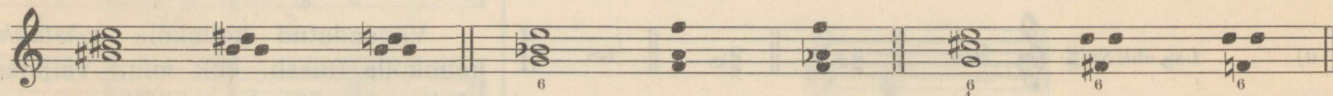
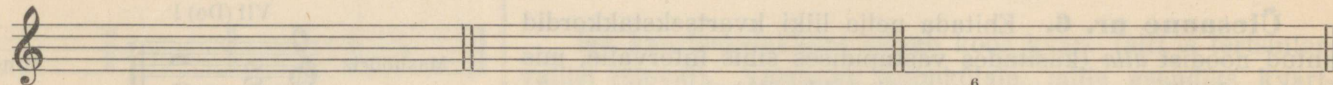
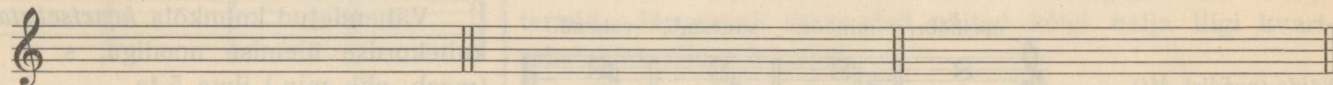
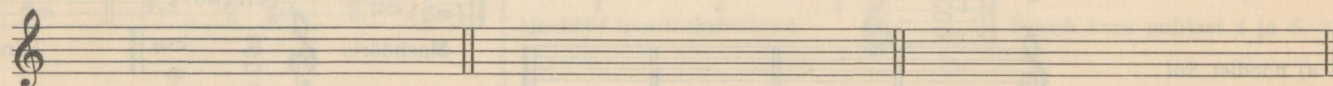
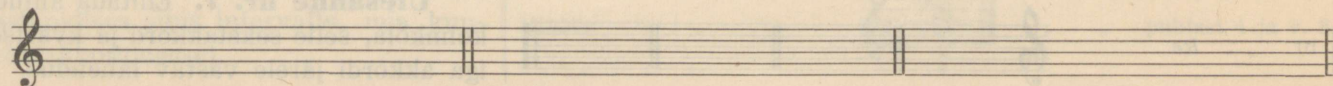
Vähendatud kolmkõla *kvartsekstakkord* laheneb v. 6 ja S. 6 kahekordse ülemise noodiga, s. o. I-se astme sekstakkordi (mash. ehk min.) ilma 5-ta.

	VII (Do) I		VII (do) I
Mashööris		Minööris	

Ülesanne nr. 7. Ehitada antud noodist *üles* vähendatud kolmkõla, selle sekstakkord ja kvartsekstakkord ning kirjutada iga akkordi järele vastav lahendus.

Näide (noodist *Mi*)a) noodist *Re*b) „ *Si*c) „ *Sol* # (ehk *La* ♭)d) „ *Do* # (ehk *Re* ♭)

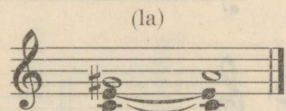
Ülesanne nr. 8. Ehitada antud noodist alla vähendatud kolmkõla, selle sekstakkordid ja kvartsekstakkordid ning kirjutada iga akkordi järele vastav lahendus

Näide (noodist *Mi*)a) noodist *Re*b) „ *Si*c) „ *La* ♭ (ehk *Sol* #)d) „ *Re* ♭ (ehk *Do* #)

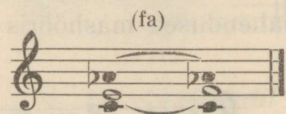
Suurendatud kolmkõla ja selle asendite lahendus minööris.

Suurendatud kolmkõlas esineb suurendatud 5-di dissonants, mis selle asendites muutub vähendatud 4-diks. Mõlemil neil dissonantsidel peavad olema vastavad lahendused, s. o. suurendatud 5 peab lahenuma S. 6, vähendatud 4 aga v. 3. Nendest dissonantsidest olenedes, saame järgmised käesoleva akkordi lahendused minööris:

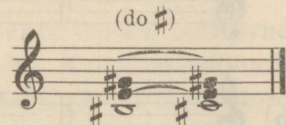
Suurendatud kolmkõla (harmoonilise minööri III-dal astmel, juhttooniga ülemises hääles) laheneb *ülemise noodi pooltoonilise kerkimise* kaudu, kusjuures alumised noodid muutmata jäävad.

Suurendatud kolmkõla *sekstakkord* (juhttooniga keskmises hääles) laheneb *keskmise noodi pooltoonilise kerkimise* kaudu, kusjuures äärmised noodid muutmata jäävad.

Suurendatud kolmkõla *kvartsekstakkord* (juhttooniga alumises hääles) laheneb *alumise noodi pooltoonilise kerkimise* kaudu, kusjuures ülemised noodid muutmata jäävad.

Eeltoodud näidetest selgub, et suurendatud kolmkõla, selle sekstakkord ja kvartsekstakkord (S. 3 ja vähendatud 4 enharmonismi tõttu) enharmoniliselt samased on, ja et noote nägemata nende erikuju ainult lahenduse järele tunda võib. Sel põhjusel on antud akkordi äramääramiseks tarvis järgmist tähelepanna: iga suurendatud kolmkõla erikuju laheneb järgnevasse I-se astme akkordi kujusse, s. o. *kolmkõla* laheneb

sekstakkordi (ülemise noodiga), *sekstakkord* — *kvartsekstakkordi* (keskmise noodiga) ja *kvartsekstakkord-kolmkõlla* (alumise noodiga).

Ülesanne nr. 9. Ehitada antud noodist *üles* suurendatud kolmkõla, selle sekstakkord ja kvartsekstakkord ning kirjutada iga akkordi järele vastav lahendus minööris.

Näide (noodist *Mi*)

a) noodist *Re*

b) „ *Si*

c) „ *La* (ehk *Sol* #)

d) „ *Re* (ehk *Do* #)

Ülesanne nr. 10. Ehitada samuti antud noodist *alla* ja kirjutada juurde lahendused.

Näide (noodist *Mi*)

a) noodist *Re*

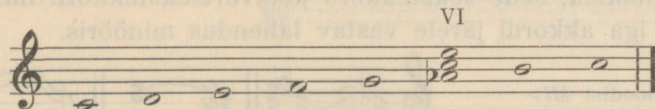
b) „ *Si*

c) „ *Sol* # (ehk *La* b)

d) „ *Do* # (ehk *Re* b)

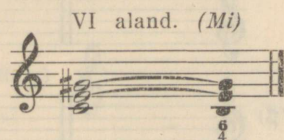
Suurendatud kolmkõla ja selle asendite lahendus mashööris.

Mashööris esineb suurendatud kolmkõla alandatud VI-mal astmel (n. nimet. *harmoonilises* mashööris).

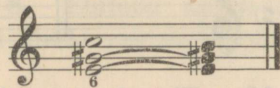

Sellel juhtumisel lahenevad suurendatud kolmkõla ja tema asendid põhitooni üheastmelise vajumise kaudu I-se astme akkordi.

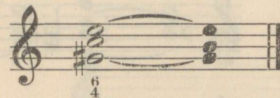
Suurendatud kolmkõla laheneb kvartsekstakkordi.

Suurendatud kolmkõla sekstakkord laheneb kolmkõlla

Suurendatud kolmkõla kvartsekstakkord laheneb sekstakkordi

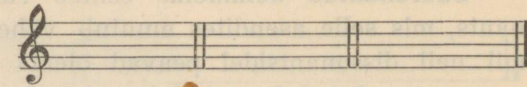
Vaadeldes suurendatud kolmkõla kujusid nende lahenduste kujudega, tuleb tähendada, et iga suurendatud kolmkõla kuju üle läheb I-se astme akkordi eelmisse kujusse.

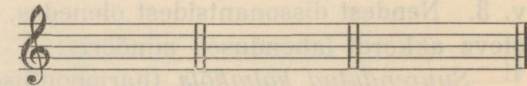
Ülesanne nr. 11. Ehitada antud noodist *üles* suurendatud kolmkõla, selle sekstakkord ja kvartsekstakkord ning kirjutada juurde vastav lahendus mashööris.

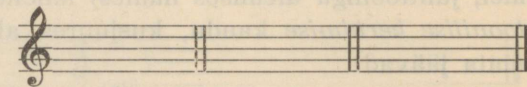
a) noodist *Mi* (ehk *Re#*)

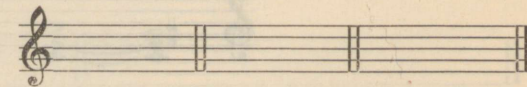
b) „ *Si* (ehk *La#*)

c) „ *Re* (ehk *Do#*)

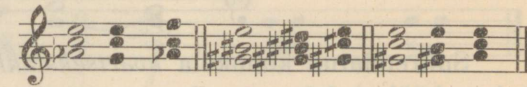

d) „ *La* (ehk *Sol#*)

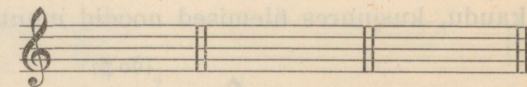

Ülesanne nr. 12. Ehitada samuti antud noodist *alla* ja kirjutada juurde lahendused mashööris ning minööris.

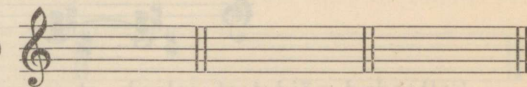
Näide (noodist *Mi*)

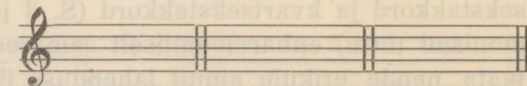
a) noodist *Re*

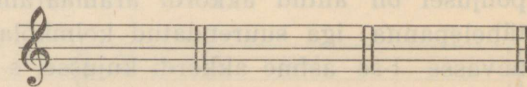
b) „ *Fa#* (ehk *Sol#*)

c) „ *Do#* (ehk *Re#*)

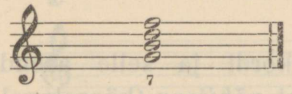

d) „ *La#* (ehk *Si#*)

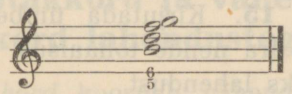
Dominantseptakkord ja selle asendid.

Dominantseptakkord seisab koos mashöör kolmkõlast ja ülesse väikese tertsi astmes juurde lisatud neljandamast toonist (mis akkordi põhitooni suhtes tekitab väikesse septimi).

Asetades mitmesuguses järjekorras ümber dominantseptakkordi kuuluvad noodid, saame kolm asendit.

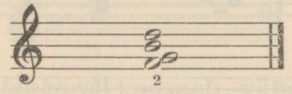
I-sel asendil ehk kvintsektakkordil on alumises hääles endine terts, ning ta koosneb vähendatud kolmkõlast ja suurest 2-dist.

II-sel asendil, ehk tertskvartakkordil on alumises hääles endine kvint, ning koosneb v. 3, S. 2 ja S. 3.

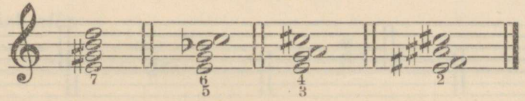
III-dal asendil ehk sekundakkordil on alumises hääles endine septim. ning koosneb S. 2 ja mashöör kolmkõlast.

Noodid, mis septakkordis tekitavad septimi intervalli, annavad asendis 2-di. Kvintsektakkordis on 2 üleval, tertskvartakkordis — keskel ja sekundakkordis — all.

Ülesanne nr. 13. Käsitades näidatud eeskujul dominantseptakkordi ja selle asendisi, ehitada antud noodist üles dominantseptakkordid, kvintsektakkordid, tertskvartakkordid ja sekundakkordid ning märkida all numbritega vastavalt iga ühe kuju.

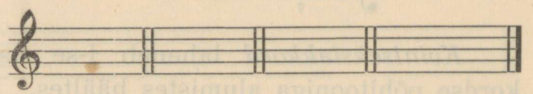
Näide (noodist Mi)

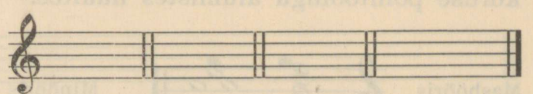
a) noodist Re

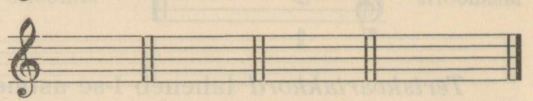
b) „ Si

c) „ La_b (ehk Sol#)

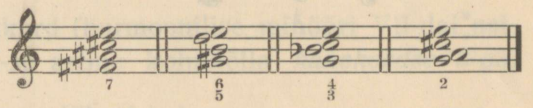

d) „ Re_b (ehk Do#)

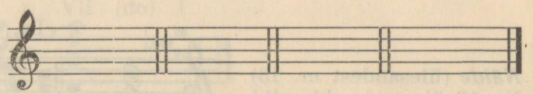

Ülesanne nr. 14. Ehitada antud noodist alla dominantseptakk., kvintsektakk., tertskvartakk. ja sekundakkordid tarvitades intervalle vastupidises järjekorras.

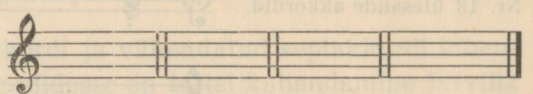
Näide (noodist Mi)

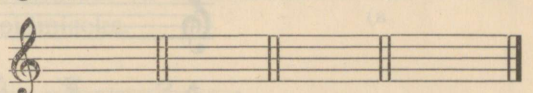
a) noodist Re

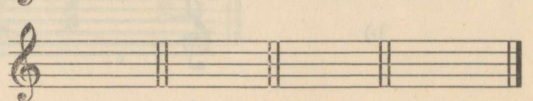
b) „ Si

c) „ La_b (ehk Sol#)

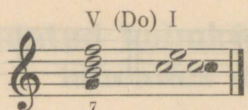
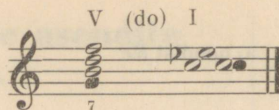

d) „ Re_b (ehk Do#)

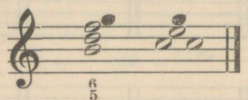
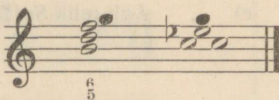

Dominantseptakkordi ja selle asendite lahendus.

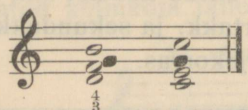
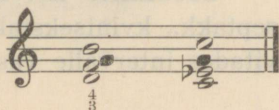
Dominantseptakkord (mashööri ja harmoonilise minööri V-dal astmel), olenedes ära lahendusest tema kolme ülemise noodiga tekitatud vähendatud kolmkõla juures, laheneb I-se astme kolmkõlla (mashööris ehk minööris) väljajäetud 5-ga ja kolmekordse põhitooniga alumistes hääletes.

Mashööris V (Do) I
Minööris V (do) I

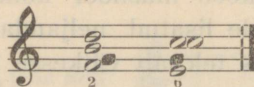
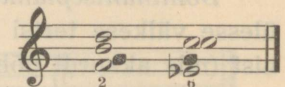
Kvintsektakkord laheneb I-se astme kolmkõlla kahekordse põhitooniga alumistes hääldes.

Mashööris Minööris

Tertskvartakkord laheneb I-se astme kolmkõlla kahekordse põhitooniga äärmistes hääldes.

Mashööris Minööris

Sekundakkord laheneb I-se astme sekstakkordi kahekordse põhitooniga ülemistes hääldes.

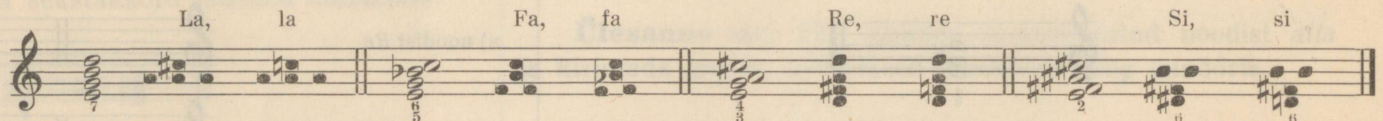
Mashööris Minööris

Dominantseptakkordi ja selle asendite äramääramiseks tuleb tähelepanna, et *põhitoon* (käesoleval juhtumisel helistiku V-es aste) on igas septakkordi all, kvintsektakkordis — üleval, tertskvartakkordis — teine ülevalt, sekundakkordis — teine noot all.

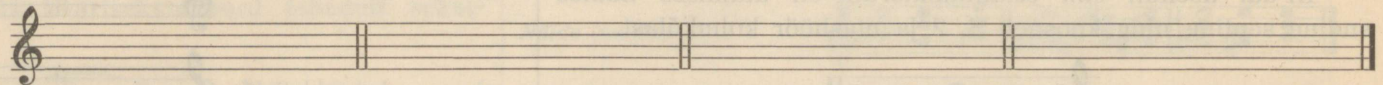
Ülesanne nr. 15. Kirjutada ümber ülesanded nr. 13 ja 14 ning määrata ära nende tonaalsus, lisada igale akkordile juurde selle kaks lahendust.

Näide (ülesandest nr. 13)
Nr. 13 ülesande akkordid

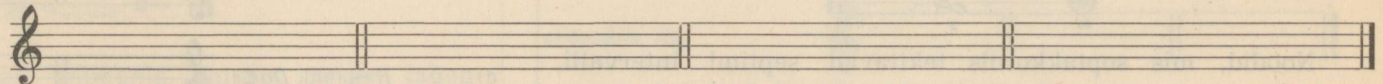
La, la Fa, fa Re, re Si, si

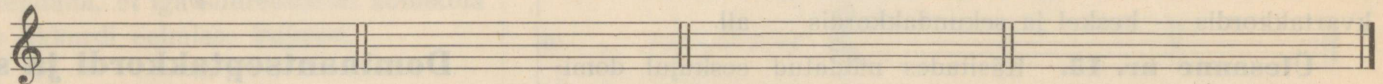
a)

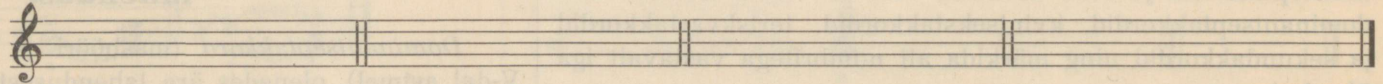
b)

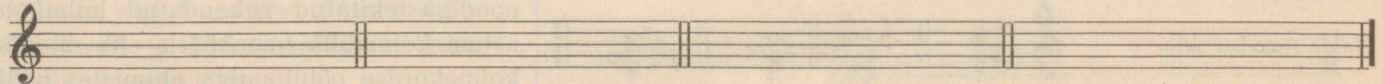
c)

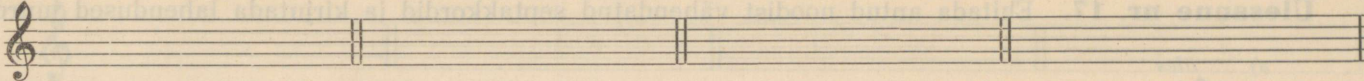

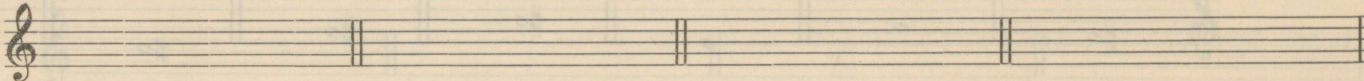
d)

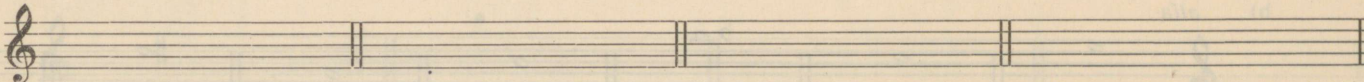

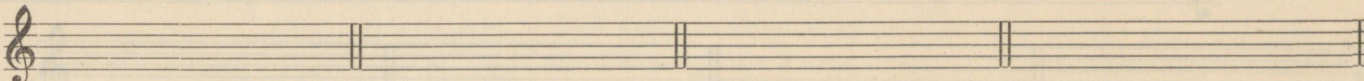
Nr. 14 ülesande akkordid

a)

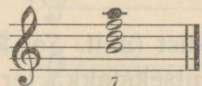
b)

c)

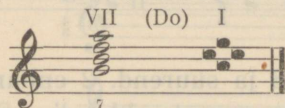
d)

Väike juhtseptakkord ja vähendatud septakkord lahendustega.

Väike juhtseptakkord koosneb vähendatud kolmkõlast ja suurest tertsisist ning sisaldab väikese septimi.

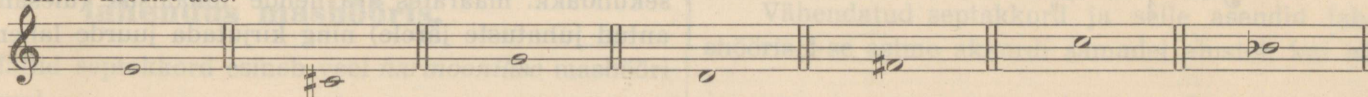
Väike juhtseptakkord (mash. VII-mal astmel) laheneb mashööri I-se astme kolmkõlla kahekordse tertsiiga.

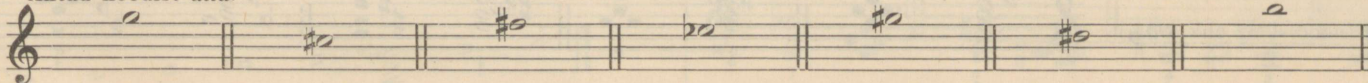
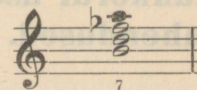
Vähendatud septakkord koosneb vähendatud kolmkõlast ja väikesest tertsisist (s o. kolmest väiksest tertsisist) ning sisaldab vähendatud septimi.

Ülesanne nr. 16. Ehitada antud noodist väiksed juhtseptakkordid ja kirjutada lahendused juurde.

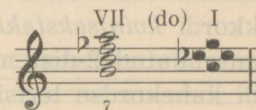
a) Antud noodist üles.

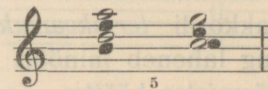
b) Antud noodist alla.

Vähendatud septakkord (harmoonilise minööri VII-dal astmel) laheneb minööri I-se astme kolmkõlla kahekordse 3-ga.

Väikese juhtseptakkordi ja vähendatud septakkordi lahendamisel I-se astme akkordidesse on tertsi kahendamine tarvilik paralleel kvintide ärahoitmiseks.

Ülesanne nr. 17. Ehitada antud noodist vähendatud septakkordid ja kirjutada lahendused juurde.

a) *üles*

b) *alla*

Vähendatud septakkordi asendid ja nende lahendused.

Vähendatud septakkordi *kvintsekstakkord* koosneb vähendatud kolmkõlast ja suurendatud 2-dist ning laheneb minööri I-se astme sekstakkordi kahekordse tertsiiga *alumistes hääldes*.

Vähendatud septakkordi *tertskvartakkord* koosneb v. 3, suurend. 2 ja v. 3 ning laheneb minööri I-se astme sekstakk. kahekordse tertsiiga *äärmistes hääldes*.

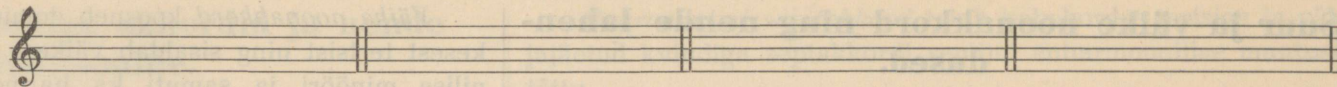
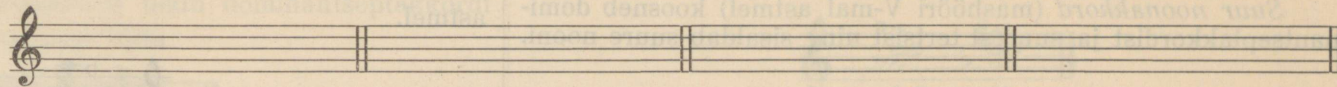
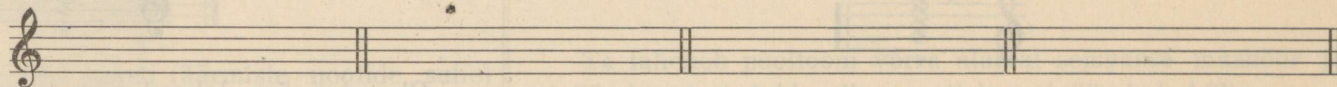
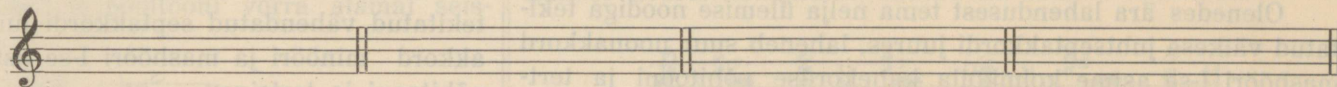
Vähendatud septakkordi *sekundakkord* koosneb suurend. 2 ja vähend. kolmkõlast ning laheneb minööri I-se astme kvartsekstakkordi kahekordse tertsiiga *ülemistes hääldes*.

Ehitades antud noodist (näit. *Sol #* ehk *La b*) *üles* vähendatud septakkordid, kvintsekstakk., tertskvartakk. ja sekund-

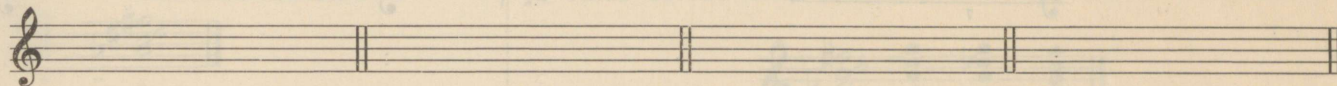
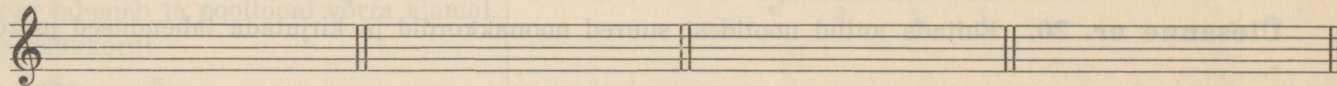
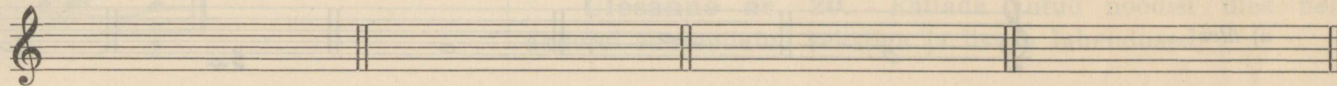
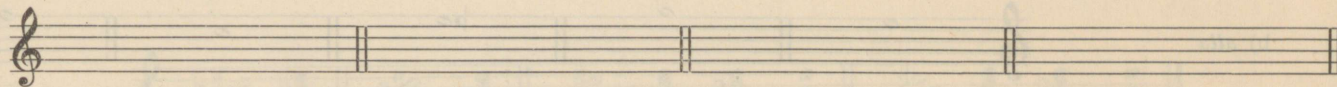
akkordid saame (v. 3 ja suurend. 2 enharmonismi tõttu) neli enharmoniliselt samasugust akkordi. Sel põhjusel võime noote nägemata ainult lahenduste järele antud akkordi erikuju (põhikuju ehk mõnd asenditest) ära määrata.

Ülesanne nr. 18. Ehitada antud noodist *üles* vähendatud septakkordid, selle kvintsekstakk., tertskvartakk. ja sekundakk. määrates ära nende tonaalsus (ülesandes nr. 16 antud juhutuste järele) ning kirjutada juurde lahendused.

Näide (noodist *Si* ehk *Do b*)

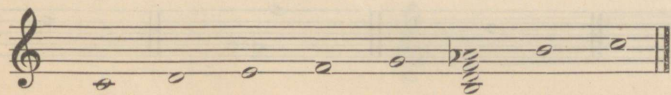
a) noodist *Re*b) „ *Mi*c) „ *Sol# (La b)*d) „ *Do# (Re b)*

Ülesanne nr. 19. Teha samuti antud noodist *alla* ühes lahendustega.

a) noodist *Re*b) „ *Mi*c) „ *La*d) „ *Sol b (Fa#)*

Vähendatud septakkordi ja selle asendite lahendus mashööris.

Vähendatud septakkord esineb veel *harmoonilise* mashööri VII-mal astmel.

Vähendatud septakkord ja selle asendid lahenevad mashööris I-se astme akkordi samadel alustel, kui minööris.

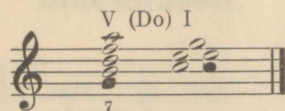

Suur ja väike noonakkord ning nende lahendused.

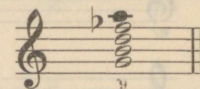
Suur noonakkord (mashööri V-mal astmel) koosneb dominantseptakkordist ja suurest tertsisist ning sisaldab suure nooni.

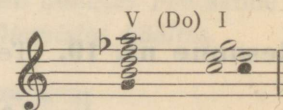
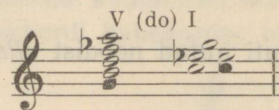
Olenedes ära lahendusest tema nelja ülemise noodiga tekitatud väikese juhtseptakkordi juures, laheneb suur noonakkord mashööri I-se astme kolmkõlla kahekordse põhitooni ja tertsi-ga.

Väike noonakkord koosneb dominantseptakkordist ja väikesest tertsisist ning sisaldab väikese nooni. Ta asub harmoonilise minööri ja samuti ka harmoonilise mashööri V-mal astmel.

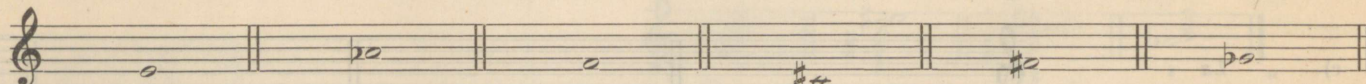

Olenedes ära lahendusest tema nelja ülemise noodiga tekitatud vähendatud septakkordi juures, laheneb väike noonakkord minööri ja mashööri I-se astme kolmkõlla kahekordse põhitooni ja tertsi-ga.

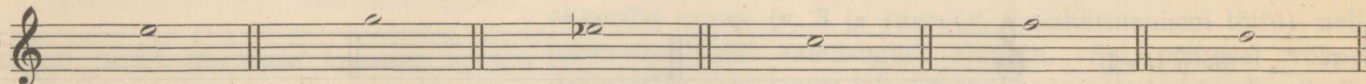

Ülesanne nr. 20. Ehitada antud nootidest suured noonakkordid ja kirjutada lahendused juurde.

a) üles

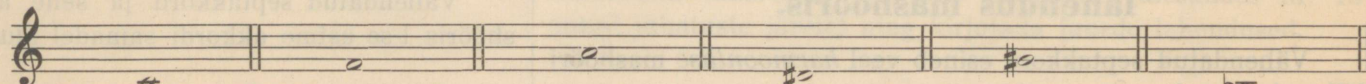

b) alla

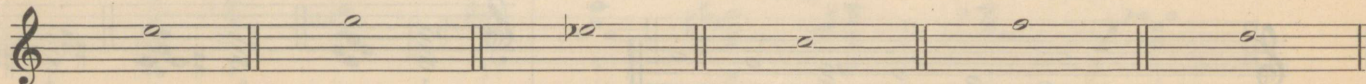

Ülesanne nr. 21. Ehitada antud nootidest väikesed noonakkordid ja kirjutada lahendused juurde.

a) üles

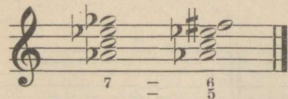

b) alla

Suurendatud sekstiga akkordid ja nende lahendamine.

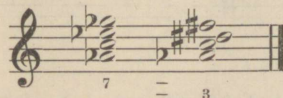
Suurendatud kvintsektakkord tekib dominantseptakkordi septimi enharmoonilise muutuse tõttu

Olenedes ära suurendatud seksti (äärmiste nootide suhe) lahendusest oktaavi, laheneb ta pooltooni võrra alamal seisvasse kvartsektakkordi.

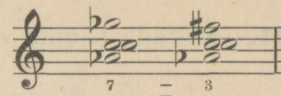
Kakskord suurendatud tertskvartakkord tekib dominantseptakkordi 5-di ja 7-di enharmoonilise muutuse tõttu. Olene-

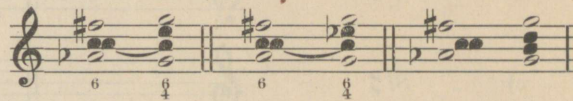
des ära suurendatud sekstist laheneb ta pooltooni võrra alamal seisvasse mashöör kvintsektakkordi

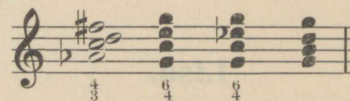
Suurendatud sekstakkord tekib kahekordse tertsigaga ja väljajäetud kvindiga septakkordi septimi enharmoonilise muutuse tõttu

Ta laheneb pooltooni võrra alamal seisvasse mashöör ja minöör kvartsektakkordi, samuti ka minöör kolmkõlla.

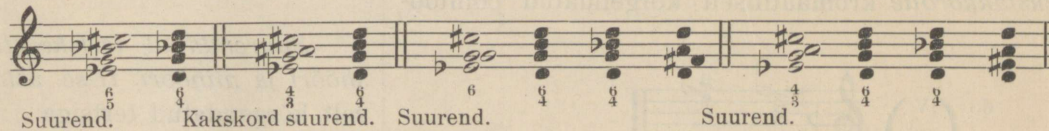

Suurendatud tertskvartakkord koosneb — S. 3, S. 2, S. 3 ja omab samad kolm lahendust kui suurendatud sekstakkord.

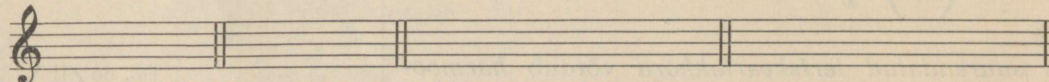

Ülesanne nr. 20. Ehitada antud noodist üles neli akkordi suurendatud sekstiga ja lisada lahendused.

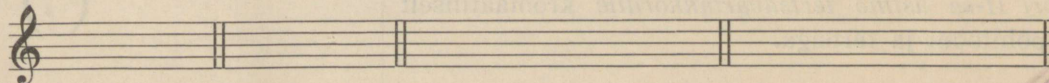
Näide (noodist Mi b)

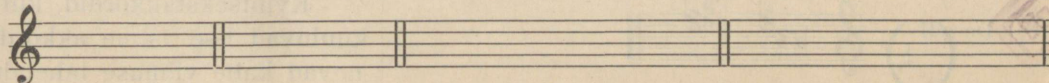
a) noodist Fa

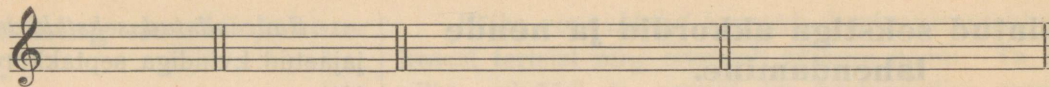

b) „ Re b

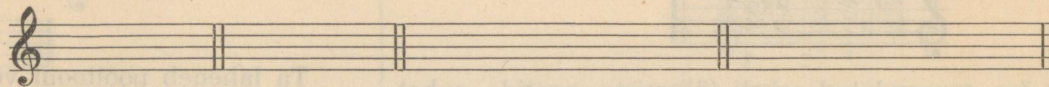
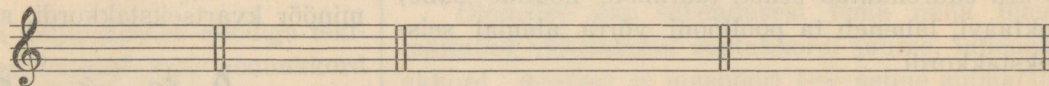
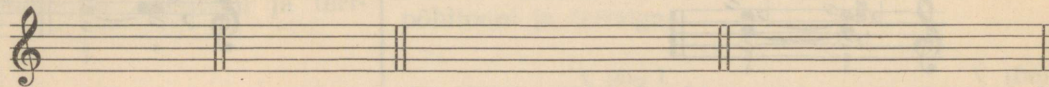
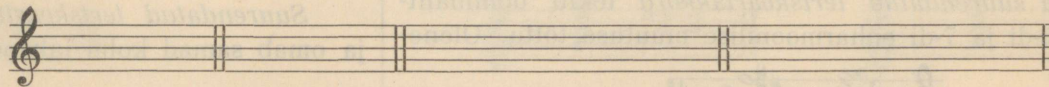

c) „ Si b

d) noodist *Sol* \flat

Ülesanne nr. 21. Ehitada samuti *alla* (lahendustega).

a) noodist *Mi* \sharp b) „ *La* \sharp c) „ *Si* \sharp d) „ *Re* \sharp

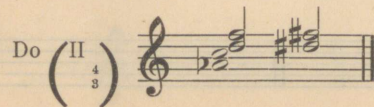
Lisa.

Suurendatud sekstiga akkordide tonaalsus määratakse ära alt teise noodi varal (mis vastab helistiku toonikale). Seega kuuluvad näidetes antud akkordid (noodist *La* \flat) Do-mashööri ja do-minööri. Vaadeldes nende akkordide astmeid, tuleme järgmisele oletusele:

Suurendatud kvintsektakkord võrdub minööri IV-da astme kvintsektakkordile kromaatiliselt kõrgendatud põhitooniga.

Kakskord suurendatud tertskvartakkord võrdub harmoonilise mashööri II-se astme tertskvartakkordile kromaatiliselt kõrgendatud põhitooni ja tertsiga.

Suurendatud sekstakkord võrdub harmoonilise mashööri ja minööri IV-da astme sekstakkordile (kahekordse kvindiga) kromaatiliselt kõrgendatud põhitooniga

Suurendatud tertskvartakkord võrdub harmoonilise mashööri ja minööri II-se astme tertskvartakkordile kromaatiliselt kõrgendatud tertsiga.

Kvintsektakkordid, kuhu vaadeldud akkordid lahenevad, kuuluvad I-se astme akkordide hulka, kolmkõlad aga (mis esinevad kahe viimase lahendusel) — V-sse astmesse.

88

A-

31 823

83 9481